

7

СТЕНОГРАФСКЕ БЕЛЕШКЕ

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ГОДИНА 5

БЕОГРАД 1936 ГОДИНЕ

КЊИГА 2

IV РЕДОВНИ САСТАНАК

НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ

ДРЖАН 22 ЈАНУАРА 1936 ГОДИНЕ У БЕОГРАДУ

ПРЕТСЕДАВАО

ПРЕТСЕДНИК

СТЕВАН ЋИРИЋ

Присутни г. г. Министри: Претседник Министарског савета и Министар иностраних послова др. Милан М. Стојадиновић; Министар унутрашњих послова др. Антон Корошец; Министар војске и морнарице, почасни ађутант Њ. В. Краља, армијски ђенерал Петар Р. Живковић; Министар без портфеља др. Шефкија Бехмен; Министар пољопривреде Светозар Станковић; Министар социјалне политике и народног здравља и заступник Министра физичког васпитања народа Драгиша Цветковић; Министар трговине и индустрије др. Милан Врбанић; Министар грађевина др. Марко Кожул; Министар шума и рудника Ђура Јанковић; Министар просвете Добривоје Стошовић; Министар финансија Душан Летица; Министар правде др. Миле Мишкулин; Министар пошта, телеграфа и телефона др. Бранко Калуђерчић.

ПОЧЕТАК У 10.15 ЧАСОВА

САДРЖАЈ:

Комеморативна седница Народне скупштине у спомен Блаженопочишег Краља Велике Британије Ђорђа V.

Говорници: Комеморативни говор Претседника Народне скупштине Стевана Ћирића.

Претседник Стеван Ћирић: Отварам IV редовни састанак Народне скупштине.

Господо народни посланици, имам да вам саопштим тужну вест. (Сви народни посланици устају са својих места и стојећи слушају реч Претседника Народне скупштине.) Његово Величанство Краљ Велике Британије Ђорђе V умро је. (Сви народни посланици стојећи једнодушно кличу: Слава Му!)

Његова владавина пада у једно од најтежих времена које познаје цело човечанство, и, нема сумње, да ће Он ипак остати један од великих Владара и сигурно један и од највећих Владара свога времена, које је тражило целог човека. То је бурно време, пуно великих потхвата, таквих димензија као што је Светски рат, обилато социјалним и економским кризама, са незапосленошћу, која је по својој кобности готово једнака и самом

Светском рату, и са раскрсницом толико судбоносном, да је сви осећамо.

Погледајте, господо народни посланици, око себе на све државе, па чак и оне највеће, које су велике и по култури и по броју својих грађана, па ћете видети колико су та страшна времена нанела потреса, дубоких засека, наглих прелаза, тако да за судбину многих народа морамо да зебемо. Али Енглеска, под мудрог владавином свога Краља Ђорђа V, пролази кроз ова стихијска времена саразмерно са мало потреса, верна својој прошлости, верна својој класичној уставности, која је плод хладног расуђивања, које Енглеze толико карактерише.

Па ипак, господо народни посланици, преокрет и у Енглеској је толико јасан, да ће Краљ Ђорђе V, и ако је сав у традицијама, које енглески народ толико поштује, остати у историји као Краљ новог времена и нових стремљења.

Велике и тешке проблеме Своје земље и Свога времена, који често изискују одлуке супротне вековним погледима и уверењима — да само споменем питање златне валуте и слободе трговине — Његове Краљевске владе решавају без предрасуда и без предубеђења. Колико је личне заслуге у томе самога Краља није тешко утврдити, јер, и ако се

држао увек строго у границама Устава, ипак се видела Његова сјајна улога, коју је у томе погледу вршио.

На Лондонској конференцији 1933 године, која је сазвана да решава светску кризу, објавио је и усудио се да објави целога свету, у ономе тренутку када се човечанско друштво требало да преоријентише од својих старих помало сурових погледа, према културном и праведнијем схватању друштвеног поретка, усудио се да објави, да пут, којим се мора ићи, то је онај, на који указује велики човеков дух, који се манифестује кроз науку. Тако служећи целом човечанству мислио је да ће најбоље послужити и својој отаџбини.

Тај осећај узајамности, осећај довођења у склад свих делова, био Му је веран водић и у тешким проблемима унутрашње политике, нарочито у оном тешком питању односа делова према целини.

У еволуцији унутрашњег уређења Његове државе, под Његовом владавином, која осигурава све индивидуалности, али тако да их спаја у органску целину, којој је оличење Краљевска Круна, Његово мудро држање остаће светао пример у историји.

Не треба заборавити, да би смо овај хармоничан развитак разумели, да је та Краљевска Круна у то доба красила светли лик Краља Ђорђа V.

Тај осећај узајамности, који је толико успеха донео у унутрашњој политици, пратио Га је и у спољној политици, и Његове Краљевске владе су стално ишле у једном правцу, по коме покојни Краљ с правом заслужује да се назове Краљем мира и међународне солидарности. Никад не смемо заборавити на оне очајне напоре које је енглеска Краљевска влада 1914 године учинила да отклони светску катастрофу. Ако јој то тада није успело, ипак ти поштени напори, који се могу назвати напорима савести човечанства, остаће забележени у историји као прави и главни израз Његове спољне политике од почетка Његове владавине па до последњег даха, када је имао да решава баш сада тако актуалне сличне проблеме.

А у самом рату, Он је на страни слабијих, био на страни тада малене Србије, и због тога наша Краљевина нарочито мора да Му се поклати са пуно пијетета као свом верном савезнику у рату и као свом добром пријатељу и доцније у часовима искушења.

Тек када осетимо сав бол у овоме тренутку према свом верном савезнику, можемо да схватимо шта енглески народ у овоме часу за својим великим Краљем осећа.

Заиста ретко је наћи човека, о коме је донесен тако јединствен суд као о покојном Краљу Ђорђу V. Тај суд је сасвим природан, јер он проистиче из јасних особина Његових, које су Му делом биле урођене, а делом, биле последица Његовог живота.

Рођен као други син Краљевски постао је морнар, кадет и официр и прошао је кроз сву напорну службу на мору, на томе елементу који значи славу енглеског народа. У непосредном додиру са другим морнарима постигао је ону непосредност, коју је енглески народ толико ценио, постигао је ону приступачност, која проистиче једино из живота који је исти као и живот Његових најближих, и отуда потиче и Његово демократско схватање, које се толико наглашава чак и у вршењу Краљевских дужности, које Му сви признају тако да се тим својим особинама истиче чак и међу енглеским, у основи својој увек демократски настројеним Владарима.

Као прави претставник свога народа разумео је зато и инстинктивно тежње и жеље свога народа, и само тако могу се схватити велики успеси које је постигао.

Био је прави претставник свога народа, конзервативан, који поштује традиције, али са оним здравим осећањем за природан развој ствари, које је Енглезима толико својствено. Савестан изнад свега, тако да међу многим врлинама које Га одликују, савесност Му је изгледа прва и основна црта карактера. Као такав био је центлмен међу центлменима, јер је опште уверење да сваки појединац енглеског народа то часно име заслужује.

Ако се на икојега Краља, не легендарног, него који је био стварна историјска личност, могу односити оне лепе Шекспирове речи, то сигурно на Њега: *Every inch a King* — Сваки делић један Краљ.

Њега више нема, али ће остати за Њиме светла успомена, остаће као Краљ оних дана часних напора, који се дани у историји бележе као дани славе једног народа. Зато је за Свога живота био љубљен од читавог Свога народа, зато данас плаче за Њиме цео Његов народ, и далеко изван граница Велике Британске Империје, данас су ожалашћени и други народи.

Па, господо народни посланици, поклонимо се и ми овоме великом Краљу Његових великих врлина ради, али ожалимо Га и оплачимо Га и истински и интимно као блиског рођака наше узвишене Династије.

Нека је слава Краљу Ђорђу V! (Сви народни посланици стојећи једнодушно кличу: Слава Му! Слава Му! Слава Му!)

Господо народни посланици, допустите ми да уз сагласност свих шефова група ставим предлог да ова седница остане посвећена једино светлој успомени Краља Ђорђа V, и да у знак жалости идућу седницу, са дневним редом који је требао бити одржан на данашњој седници, одгодимо за сутра у 10 часова пре подне. (Једнодушан одзив: Прима се!)

Данашњу седницу закључујем.

Седница је закључена у 11 часова.